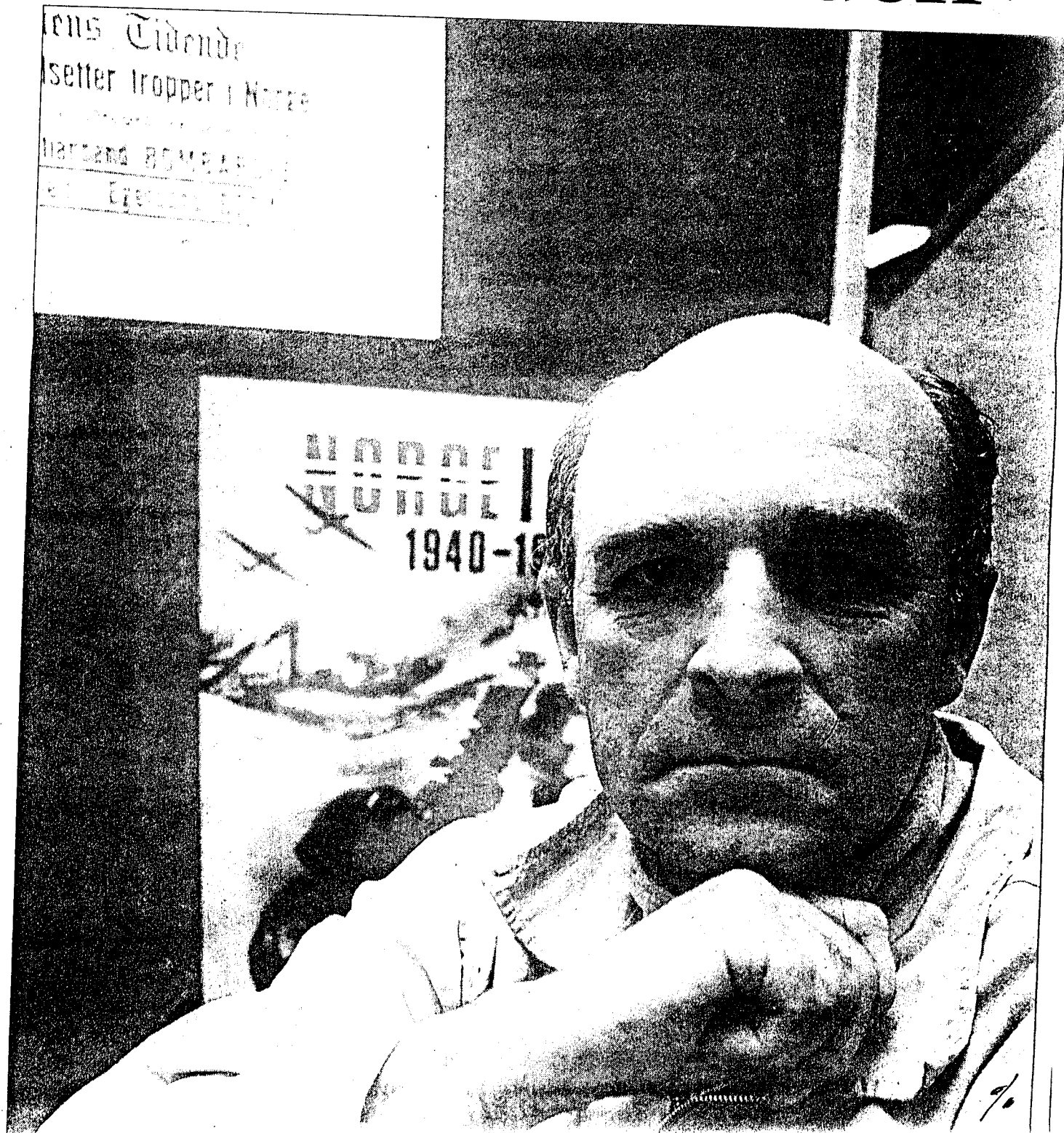
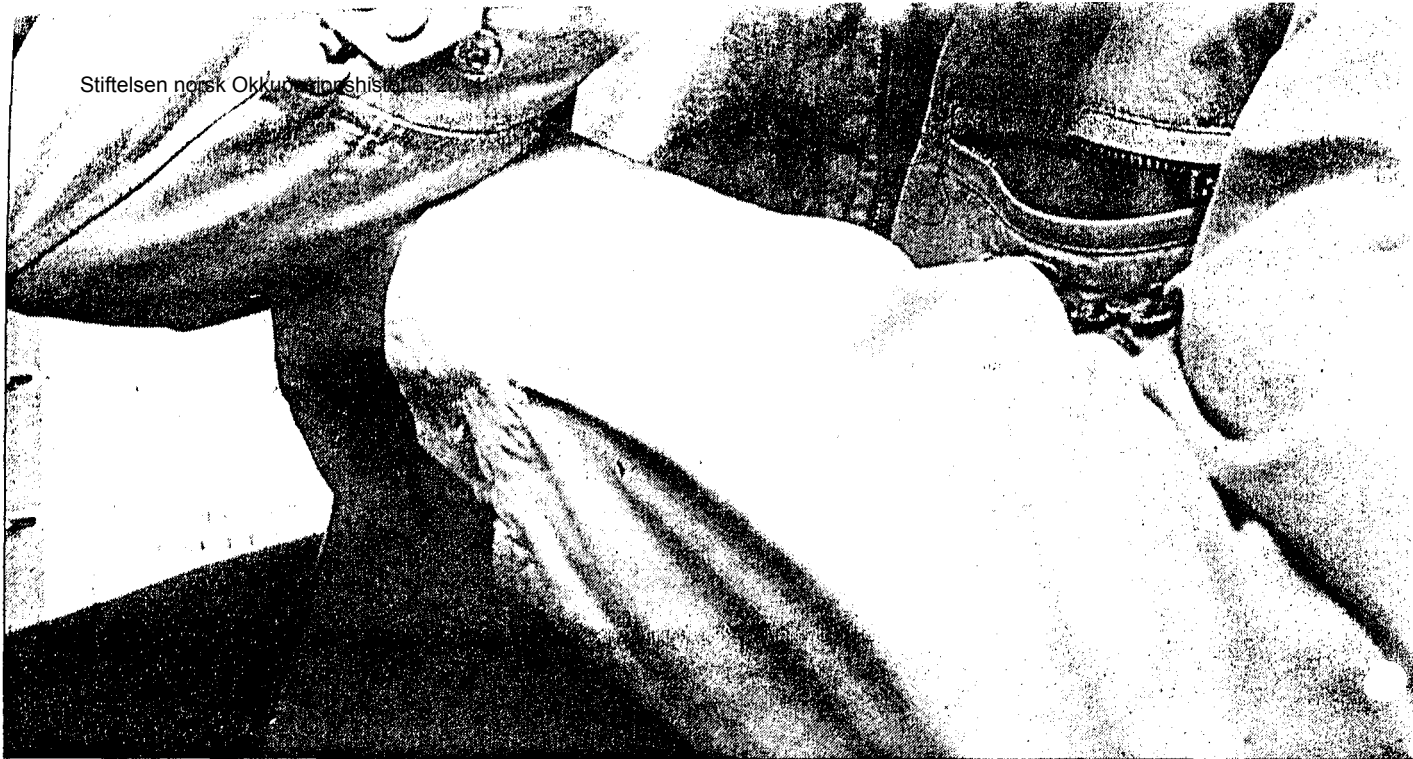

Annonser

«NS-barn har også rett til å feire freden»

Rolv Olsen — NS-barn som også feirer freden.

- Vi som vokste opp som barn av NS-medlemmer har like mye rett til å feire freden som andre. Vi representerer den tause generasjon.

Odd Myklebust

Sven-Erik Røed (foto)

Vi kan heller ikke angre fordi vi kan ikke be om tilgivelse for noe vi ikke har gjort.

Rolv Olsen (54) fra Vikersund var bare en baby da krigen begynte. Han kan verken huske krigen eller freden fra oppveksten på en gård i Jevnaker.

Besøkte far i fengslet

Men han husker at han sammen med mor besøkte far i fengslet. Der kunne han ikke forstå hvorfor en fangevokter på død og liv ville spandere et glass saft på ham. Han var jo ikke tørst. Først senere forsto han foreldrenes behov for å være alene.

Faren ble dømt til syv års fengsel for landssvik. Han var blant annet stasjonert i skijegerbataljonen i Vikersund, og det ble hans lodd å samle sammen og kjøre ned de tyske likene etter Hagle-

buslaget for 50 år siden. Rolv Olsens far nektet til sin død på at han hadde gjort noe kriminelt. Han hadde vært med på å tape krigen og fortjente derfor en straff, men han følte aldri anger eller noe behov for å be om tilgivelse.

Han hadde meldt seg inn i NS av ideologiske grunner. Men han så skurker i begge leire. Han ønsket definitivt ikke at Norge skulle selges til Stalin, men han var også motstander av at Norge skulle selges til Hitler. Rolv Olsens far ville ha et norsk Norge, og han meldte seg inn i Nasjonal Samling i september 1940, etter Terbovens tale.

Rettsoppgjøret

- Min far syntes det var innlysende at Norge ikke var i krig med Tyskland etter at samtlige norske styrker hadde kapitulert. Denne debatten synes bare så vidt å ha begynt, men min far mente hele rettsoppgjøret hvilte på feil premisser. Etter kapitulasjonen mente far at Norge var okkupert og ikke i krig med Tyskland. Far mente hele tiden at situasjonen i Norge dermed var lik den man hadde i Danmark.

Rolv Olsen er blant dem som ikke klager over den behandlingen han fikk i etterkrigsårene:

- Visst hendte det at jeg fikk juling fordi jeg var «nazist». Men den ungdommelige råskapen var ikke slik den

er nå. Den gang var det slik at hvis man hadde tapt en slåsskamp, så kunne man alltid låne lommeterøkket av overmannen for å tørke vekk neseblodet etterpå. Men jeg kan også huske at jeg rømte opp til gudmor før jeg våget å gå hele veien hjem etter skolen. Hun bodde så nær skolen at jeg kunne se huset hennes fra skoleplassen.

Ikke nag til noen

- Jeg bærer ikke nag til noen for den mobbingen jeg ble utsatt for. Jeg er venner med disse folkene i dag, og på mange måter tror jeg at jeg vokste på grunn av min bakgrunn. Jeg lærte alltid å stå varsomt og å oppføre meg ordentlig. Vi NS-barn visste svært godt at vi var født med et handikap.

- Hvor lenge ble du plaget på grunn av din bakgrunn?

- Ikke så mange år. Det var ikke flere på fotballtreningene enn at de måtte ha med meg også hvis de skulle stille lag. Og så kom Korea-krigen som på mange måter endret det storpolitiske bildet. Det gamle fiendebildet passet ikke lenger.

- Du er selv opptatt av norsk krigs- og okkupasjonshistorie, og har brukt mye tid på å finne historiske sammenhenger. Hvorfor?

- Fordi jeg vokste opp med det. Far var flink og heldig etter krigen. Gården ble omdannet til sykehjem og han ble sjef og eier av en stor arbeidsplass. Flere av krigsre-

gjeringsministre besøkte ham etter krigen, og jeg lærte dem å kjenne. De var mennesker av kjøtt og blod. Kanskje var de som satt i fengsel etter krigen de som kom best ut av det. De opplevde et fellesskap og de hadde hverandre. De lærte å snakke sammen om det de hadde opplevd.

Krigens tapere

- Hvem tapte krigen?

- Først og fremst krigsseilerne, men også dem som ble isolert etterpå. Jeg kan for eksempel ikke fatte at min mor klarte seg mens far satt inne. Vi hadde ikke en rød øre, og da hun søkte forsørgen om penger fikk hun et slag fordi mormor eide et piano.

- Det er 50 år siden Haglebu der din far ble sendt opp dagen etter, altså 27. april 1945, for å hente falne natter. Hvilke tanker gjør du deg om dette slaget i dag?

- Haglebuslaget var dypt tragisk og meningsløst. Det var en konsekvens av flere uheldige omstendigheter. På begge sider ble det gjort feil. Milorg kunne og burde ha unngått kamp og fulgt ordren fra London om å trekke seg tilbake, uansett. På den annen side var det helt unødvendig og skjebnesvangert av Wehrmacht å sende tropper oppover Sigdal. Alle visste at krigen på det tidspunktet på det nærmeste var over. Slaget tjente ingen hensikt.